

Bolje je prižgati luč kot pa preklinjati temo

V adventni čas, ki je za marsikatero najlepši del leta, letos vstopamo v drugačnih in za večino povsem nepojmljivih okoliščinah. Tudi spomladi smo bili med velikonočnimi prazniki zaprti v svoje domove, a če smo bili tedaj na pragu pomladi, svetlobe, sonca in upanja, je v hladnem zimskem prazničnem decembru, ko naj bi se veselili otroci in odrasli, čas še veliko težji, težave večje in stiske še bolj boleče. Na pogovor smo zato povabili frančiškanskega duhovnika **patra Bogdana Knavs**a, karizmatičnega in med verniki ter na splošno med ljudmi zelo priljubljenega duhovnika mlajše generacije. Službuje v frančiškanski skupnosti Sveta Gora nad Novo Gorico.

Virus nam je že drugič letos povsem zamrznil družbeno življenje, zaprte so tudi cerkve ... Kako to doživljate duhovniki? In kako sami prenašate to osamo, saj ste znani kot zelo družaben človek?

Za vse ljudi, tudi za nas duhovnike, je čas krize, ki jo je prinesla epidemija, zelo težak. Posebno pa je težko nam, ki smo v romarskem svetišču na Sveti Gori radi sprejemali romarje in vse ljudi dobre volje. Toda ljubezen je iznajdljiva, kot pravimo, zato iščemo še druge povezave z ljudmi, da bi jim ostali blizu. Ne gre samo za klasična pisma in telefonske pogovore, sam sem tudi veliko več na Facebooku, kot sem bil prej. Osebnost pa mi zelo manjka, da se ne morem resnično družiti z mladimi, s katerimi sem redno igral hokej in nogomet ter izmenjeval z njimi živo besedo. Še bolj pa sem morda prizadet, da ne morem obiskati starejših, ki resnično potrebujejo besede tolažbe in konkretni stik s prijateljskimi obrazi.

Morda nekoliko nespoštljivo vprašanje, a kaj sploh počnete duhovniki v teh časih, ko ne smete imeti maš z verniki?

Ne, to ni nespoštljivo, ampak zelo dobro vprašanje. Duhovniki smo v tem času postavljeni na preizkušnjo svoje duhovnosti in svoje vere. Zdaj, ko ne moremo biti fizično blizu svojim vernikom – in najhuje je, da je tudi podeljevanje svetih skrivnosti,

se pravi zakramentov, omejeno – smo poklicani, da več molimo, meditiramo in se tako v duhu srečujemo z verniki. V teh molitvah in premišljevanjih prihajam v marsičem do globljih spoznanj, ki si jih tudi zapisujem, in upam, da jih bom enkrat lahko delil z drugimi. Mimogrede, tudi v samostanu je treba kaj postoriti, popraviti tisto, kar je že predolgo čakalo.

Pravite, da vrata svetogorske bazilike, kjer služujete, ostajajo ves dan odprta. Kaj to pomeni v praksi?

Vrata naše bazilike so res odprta ves dan, in sicer od 7. ure zjutraj do 17.30 zvečer. Vedno je vanjo mogoče vstopiti individualno, v njej pomoliti in pomeditirati. Če pa kdo želi individualni pogovor, smo tudi na razpolago. Je pa posebna izkušnja biti sam z nekom in z Bogom v tako lepem in veličastnem svetišču, kot je svetogorska bazilika.

To, da niso več dovoljene maše z navzočnostjo vernikov je postala nova resničnost. Kaj menite, ali je to podoba Cerkve v prihodnosti?

Omenil sem vam že, da cerkve niso čisto prazne, saj v našo baziliko vsak dan prihajajo posamezni romarji, ki molijo. Vendar pa greste z vprašanjem še dlje. Tudi mi lahko ponovimo znamenite besede: »Nič več ne bo tako, kot je bilo!« To pomeni, da smo priča tudi spremembam sloven-

ske vernosti. Slovenska religioznost prav tako postaja vedno bolj osebna, kar pomeni, da ni več vezana na folklorne navade, še manj pa na neke sociološke zakonitosti. Odločitev za verovanje in krščansko življenje postaja resnično osebna odločitev. To ne pomeni, da ne bo več skupinskih romanj ali pa nedeljskih občestvenih srečanj, ampak bosta tudi v takšnih skupinah vedno bolj odločilni osebna vera in odločitev vsakega vernika, zakaj je šel na romanje.

S kakšnimi vprašanji ali težavami se na vas zdaj obračajo ljudje?

Katere so njihove najhujše stiske?

Preden sem bil posvečen v duhovnika, mi je vzgojitelj povedal, da v osebnih pogovorih z ljudmi ne bom izvedel ničesar novega. To se mi je takrat zdelo čudno, pa vendar je res, da vsi ljudje že dobro poznamo stiske drugega, boleznin in težave. Ljudje potrebujejo, da jih duhovniki pozorno poslušamo, saj je po drugi strani tudi res, da je vsako konkretno življenje čisto nekaj posebnega. Potem pa vsak romar potrebuje, da sliši kratke besede tolažbe in upanja. Zato tudi sam prosim za navdih, da bi v teh trenutkih našel pravo besedo.

Kaj jim lahko svetujete poleg zaupanja v Boga? Kako na primer neverujočim odgovorite na vprašanja in stiske, veliko jih je, ki vas zelo cenijo?

Tukaj pa vam ne morem dati enostavnega odgovora. Precej je namreč takih, ki pravijo, da so neverni, pa

»Naj se prebudi
inteligenca srca.«

vendar doživljajo v svojem življenju tudi skrivnosti in so odprti za neizrekljivo. V njih je navzoča neka skrivna vera, da Ljubezen vendar obstaja in da je zaradi prijateljstev, ki jih imamo, vredno živeti. Zato se mi zdi prav, da jih na tisto Dobro, ki ga začutim v njihovem srcu, opozorim in jim zagotovim, da bom nanje mislil in zanje molil, četudi se imajo za neverne. Ljudem takšno duhovno prijateljstvo veliko pomeni. Posebno pa cenijo, ker jih spoštujem v njihovi neveri in duhovnem iskanju in jih ne nagovarjam, naj postanejo kristjani. Osebnost se naslanjam na evangelista svetega Janeza, ki pravi, da »duh veje, kjer hoče«. Bog je veliko bolj milosrčen in ljubezljiv, kot pa zmoremo biti duhovniki, ter najde skrivno pot do srca vsakega človeka.

Vstopili smo v advent, nekoč najlepše obdobje leta, polno pričakovanj. Kako ga letos doživeti in preživeti, ko ima večina ljudi na razpolago sicer veliko več časa kot kadar koli do zdaj, a hkrati veliko več težav, skrbi, strahu, nemira? Kako najti mir v sebi?

Adventni čas je čas pričakovanja. Toda kaj lahko ljudje v tem času krize dobrega pričakujemo? Ne bo tistih veselih silvestrovanj, kot smo jih bili vajeni. Tudi ne bo mogoče, da bi se širša družina zbrala in zapela pri jaslicah. Vsekakor pa bo priložnost, da si bomo tisti, ki bomo skupaj doma, privoščili lepo besedo, si povedali, da se imamo radi, in bomo skupaj hvaležni Bogu za vse to. Da, tudi na tak sveti večer v ožjem krogu se je treba pripraviti. Sam rad svetujem, da se v adventnem času družine za vsak teden odločijo, za kaj si bodo prizadevale. Prvi teden si lahko v družini rečejo, da bodo resnično poslušali drug drugega, si ne bodo segali v besedo ter si poskušali zapomniti, kaj je kdo povedal. Drugi teden je lahko teden branja Svetega pisma ali kake druge svete knjige, ko vsak večer skupaj preberemo odlomek. Tretji teden je lahko ponovno teden molitve, ko drug drugega blagoslovljamo in mu želimo dobro. Lahko sledimo tudi svetim mašam po spletu, radiu ali televiziji. Četrty, zadnji teden pa je prav, da se na poseben na-

čin povežemo s tistimi, ki so daleč in jih ne moremo obiskati. Poskušajmo najti načine, kako smo kljub oddaljenosti lahko do njih pozorni, in jih obdarujemo s svojim prijateljstvom. Ko bodo prišli praznični dnevi, bomo začutili, da smo jih na neki način že zaživel.

Mediji nam običajno ponujajo fotografije srečnih družin v lepo okrašenih domovih, ki se veselijo praznikov. Vemo pa, da je resničnost lahko tudi kruta. Kako ublažiti stiske staršev, ki izgubljajo službe, otrok, ki ne zmorejo slediti šolanju na daljavo ali za to nimajo niti osnovnih pogojev?

Menim, da bo takšnih fotografij letos manj, saj tudi naši mediji želijo biti verodostojni. Sem pa bil ganjen, ko sem na televiziji videl, da so gospodinje in podeželske žene pripeljale v bolnišnico svoje pridelke in kar so spekle. Želele so se zahvaliti medicinskemu osebju, ki v tem času deluje res junaško. Tudi sem bil prijetno presenečen, da se je 1500 mladih prijavilo, da postanejo prostovoljci na Karitasu, da bi pomagali pri prinašanju hrane in drugih pomočeh za starejše in bolne. Resnično upam, da bodo vse dobrodelne in humanitarne organizacije letos zmogle organizirati potrebno pomoč družinam in bomo ob njihovem pozivu vsi pokazali našo darežljivost. V teh hudih kriznih ekonomskih časih mi prihajajo na misel besede pisatelja Viktorja Hugoja iz enega izmed njegovih romanov: »Sedaj smo pa postali tako ubogi, da si lahko poklonimo samo še komplimente.« Naj bodo letošnja božična darila še tako majhna in skromna, podeljena bodo iz srca in nam bodo pomenila več kot morda obilica daril iz prejšnjih let.

Posebna zgodba so domovi za starejše in naši dragi, ki so ponekod že mesece brez obiskov. Sami ste med spomladansko zaporo imeli mamo v domu, na katero ste bili zelo navezani. Kako ste prenesli dejstvo, da je ne morete obiskati?

To preizkušnjo sem res tudi sam preživljal, ko se je mama v mesecu juniju poslavljala s tega sveta. Imel pa sem to srečo in milost, da so se prav

v tistem času razmere precej izboljšale in sem mammo lahko obiskoval ter se tudi od nje dostojno poslovil. Toda tisto obdobje spomladi, ko nisem mogel k njej in me ni mogla videti, je bilo res težko. Sprašujem se, kaj bi naredil, če bi morda izvedel, da je mama pozitivna na covid in se ne bi mogel posloviti od nje. To bi bilo zelo hudo. Takrat bi morala priti še bolj do izraza moja vera, ampak ne samo moja, temveč tudi vera moje mame, za katero sem prepričan, da je vsak dan veliko mislila in molila za svoje otroke.

Ko sam molim za družine, ki ne morejo do svojih bližnjih, jih opogumljam, da se povežejo in veliko govorijo o njih. Takšna duhovna navzočnost njihovih najdražjih bo vsaj nekoliko ublažila njihovo veliko bolečino. Bi pa za tiste, ki živijo čisto sami, le malo sprostil te hude ukrepe.

V teh časih so še posebej prizadeti ljudje s posebnimi potrebami, na primer gluhi in naglušni, ki jim je – tudi zaradi nošenja mask – še bolj oteženo sporazumevanje. Sami imate z njimi bogate izkušnje, še letos septembra ste bili z njimi.

Še v sredini septembra smo imeli duhovne dneve. Gluhi, naglušni in gluhoslepi še posebej doživljajo svojo samoto. Njihovi bližnji, s katerimi živijo, in njihovi asistenti imajo zaradi tega posebno vlogo oziroma poslanstvo v imenu nas vseh. Vsi ne moremo fizično do teh ljudi s posebnimi potrebami, toda podprimo asistente, ki jim resnično stojijo ob strani. Njihova služba je v tem času posebej zahtevna in jim bo veliko pomenilo, če bomo kaj storili zanje ali jih kako drugače podprli.

Naj bo ta praznični čas tudi čas prebujanja naših src, pa ne le naših lepih čustev, ampak intelligence srca. O tej inteligenci srca ne govorimo dovolj, pa vendar se lahko v nas prebudi zaradi prijateljstva in ljubezni do potrebnih. Takšna čustvena inteligentca nam lahko bogati misli, daje domiselne ideje in nam navdahne pogumna dejanja. Rad povem, da je zaradi te intelligence, ki je v srcu vsakega človeka, vsak posameznik sposoben postati genialen. Ljudje s po-

sebnimi potrebami so me naučili, da je treba samo z ljubeznijo in radostjo misliti na druge, in naše srce se prebudi.

Poznamo vas tudi kot velikega podpornika papeža Frančiška. Kaj vas pri njem še posebej nagovarja?

Vsekakor njegov občutek za obrobne in trpeče. Celo v kardinalski kolegij je vključil škofo iz dežel, ki so veljale za zelo obrobne. Toda najbolj me nagovarja njegova ljubezen do stvarstva, saj nas tako pogosto prosi in roti, naj ohranimo to ljubo Zemljo ter naj varujemo vsa živa bitja, ki jih je ustvaril Bog. Morda pa je prav to krizno obdobje virusa priložnost, da gremo sami ali z ožjo družino v naravo in tam začutimo, kakšna lepota nas obdaja ter kaj vse je Bog ustvaril, da bi bili mi srečni.

Veliko spremljate družbena omrežja, kako se vas dotaknejo sovražni komentarji na spletu, grobe žalitve, poniževanja, zaničevanja, nestrpnost? Vse to se seli v naše domove. Ali se je temu mogoče izogniti?

Nekatere stvari, ki jih preberem ali slišim, kar preskočim. Če bi se nad vsem tem zgražal, bi se lahko tudi

meni zareklo in bi izustil besedo, ki bi lahko ranila. Držim se izreka, da je bolje prižgati luč kot pa preklinjati temo. Zato si ob takšnih izjavah rečem, da je dobre besede premalo, zato kakšnemu, ki je prizadet, hitro pošljem prijazno sporočilo. Srčno pa upam, da se bo raven naše govornice v javnosti, občilih in družbenih omrežjih izboljšala. Tudi tega smo sposobni.

Povejte še kaj o svoji mladosti. Menda je bil vaš oče velik šaljivec. Ali ste vedrino podedovali po njem? Kaj vas je usmerilo v duhovniški poklic in kaj med brate frančiškane?

Še danes z veseljem pomislim na lepo in brezskrbno mladost. Mladinci iz vasi smo veliko popoldnevov preživeli skupaj na igrišču. Z veseljem povem, da sem imel lepo mladost z veliko športa in prijateljskega druženja. Moji starši so bili preprosti, delavni, solidarni in zelo verni. Name, ki sem se rodil kot tretji sin, so še posebej pazili, kajti bil sem bolehen in zelo občutljiv in po vseh pravilih medicinske stroke sploh ne bi »smel več biti«. Naj pojasnim, moja mama je imela v krvi negativni Rh faktor. Zdravniške napovedi pred mojim

rojstvom niso bile optimistične. Dejali so, da verjetno ne bom preživel, če pa že bom, bom »prizadet«. Tako se vedno znova rad opravičim, da nisem čisto »normalen«, a še vedno funkcioniram precej bolje, kot so mi napovedovali. Moja starša sta bila oba dobrovoljna in s smislom za humor. Pogosto smo se nasmejali. Kar je zame še posebej dragoceno, je, da sta oba tudi v trenutkih boleznih in preizkušnji ohranila vedrino in smisel za humor.

Kar pa zadeva moj duhovni poklic, ga vedno znova doživljam kot klic od Boga samega. Moje novomašno geslo je bilo: »Po Božji milosti pa sem to, kar sem.« Velikokrat se čutim v določenih trenutkih in nalogah človeško šibkega, toda vedno znova sem presenečen, kako Bog pomaga, da se stvari dobro izpeljejo. Se pa naša domača hiša v Mošnjah skoraj drži župnišča. Tako sem že od malega spremljal povezanost z domačim župnikom in patri na Brezjah. Frančiškanski patri so se mi vedno zdeli tako preprosti in velikodušni do ljudi. Tudi sam sem jim želel biti podoben.

Sicer pa je za vami kot duhovnikom veliko selitev v kratkem času. Kako ste se znašli v tako različnih sredinah?

Kamor koli pridem, sem vesel ljudi, ki jih tam najdem. V vsakem človeku je nekaj dobrega in nad tem se navdušujem. Poleg tega so vsi kraji v Sloveniji zelo lepi in sem zato srečen, kamorkoli pridem.

Za adventom in božičem pride novo leto. Kaj si želite v letu 2021?

Božič vedno znova doživljam kot posebno razodetje božje ljubezni v vsakem človeku. Bog se je sklonil k nam in nam povedal, naj nas ne bo strah. Tudi v prvi svetovni vojni so vojaki na božični dan izstopili iz rovov, si izmenjali košček hrane ter celo zaigrali nogomet. Nekaj takega si želim za vsakogar izmed nas, da bi šli onkraj sebe in gledali v drugem brata in sestro, ki prav tako nosita v sebi hrepenenje po dobrem in lepem.

Jožica Hribar

Bogdan Knavs, rojen leta 1973 v Mariboru, je odraščal v vasi Mošnje na Gorenjskem, kjer je 2. julija leta 2000 bral novo mašo. Duhovniško službo pa je potem najprej opravljal v Šiški v Ljubljani, nato na Sveti Gori pa spet v Ljubljani, potem eno leto v frančiškanskem samostanu v Kamniku, od lani pa je ponovno na Sveti Gori. Leta 2014 je predsednik države Borut Pahor Bogdanu Knavsu in Vladimirju Krpanu, predsedniku ZZB NOB Nova Gorica, podelil jabolko navdiha »zaradi pomembne sporočilnosti njune pravne pobude, ki odpira vrata bolj strpnemu pogledu na našo skupno zgodovino«. Leto poprej sta namreč dala pobudo za darovanje skupne svete maše na Sveti Gori za vse padle partizane, talce, internirance in druge žrtve vojne. V naslednjih letih je nato pater decembra mašo z enakim namenom daroval v cerkvi svetega Jerneja v Ljubljani. Letos te maše žal ne bo. »Si pa zato v prijateljskih stikih, ki jih imamo, zagotavljamo, da se bomo prihodnje leto ponovno srečali in se spomnili naših dragih pokojnih. Zagotovim jim, da za njihove rajne, ki so se žrtvovali za naš narod in so morda umirali z očenašem na ustnicah, redno molim,« pravi pater Knavs.